

контролювання роботи з персоналом митних органів має не тільки зводитись до постійної перевірки відповідності якості виконаної посадовими особами роботи, а й дотриманні дисципліни при виконанні службових обов'язків. Удосконалити процес координування роботи з персоналом фіскальної служби можна завдяки встановлення раціональних комунікативних зв'язків, за допомогою яких можна здійснювати взаємодію між підсистемами митної служби, забезпечити єдність дій посадових осіб митних органів. Розвиток обліку роботи з персоналом митної служби можливий за умови створення досконалої інформаційної системи, яка сприяла б закріпленню фактів, підтверджених службовими документами про особовий склад митних органів, на будь-якому носії інформації. Удосконалення регулювання роботи з персоналом митної служби має надати поведінці службовців певного спрямування в межах нормативно закріплених загальнообов'язкових правил [2].

Другий крок – вдосконалення системи та структури управління персоналом митної служби, що передбачає створення між підсистемами управління особовим складом митних органів рівноваги і усунення дисфункцій, що сприятиме покращанню відносин системи управління персоналом митної служби із середовищем оточення, забезпечуючи їх внутрішню гармонію.

Третій крок – удосконалення технологій управління персоналом митної служби, таких, як: відбору персоналу в митні органи; профорієнтації та адаптації; професійного навчання; оцінки та атестації; мобільності особового складу митних органів [3].

Підвищення ефективності використання потенціалу кожного службовця-митника можна шляхом конкретизації ціннісних орієнтацій, підвищення працездатності, розвитку здатності до взаємодії, набуття професійних знань, умінь, навичок, розвитку творчого потенціалу, інтелектуальних та пізнавальних здібностей.

Література:

1. Стецюк Н. Теоретичні аспекти управління персоналом центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом // Вісн. НАДУ. – 2011. – № 4. – С. 69–77.
2. Пашко П. Кадровий потенціал митниці : формування нових підходів / П. Пашко // Митниця. – 2009. – № 10. – С. 6-7.
3. Стецюк Н.М. Напрямки вдосконалення системи набору, добору та підбору персоналу в митні органи // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2006. – Вип. 2 (29). – У 2 ч.: – Ч. 2. – С. 304–309.

Вікторія Дидик

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Ткачик Ф.П.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В СФЕРІ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Фінансовою основою соціального добробуту, економічної стабільності та зростання більшості сучасних високорозвинених країн світу є податки, не є виключенням з цього й Україна, основним джерелом наповнення дохідної частини бюджету якої є прямі та непрямі податкові платежі.

У зв'язку із цим особливого значення набуває питання розвитку системи державного контролю за належним виконанням суб'єктами покладених на них податкових зобов'язань. При цьому окрема увага має приділятися контролю за справлянням непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку, мита), адже згідно з офіційними даними станом на 01.07.2016 органами Державної фіскальної служби України забезпечено фактичних надходжень податків і зборів (обов'язкових платежів) до Зведеного бюджету України 307 076,2 млн. грн., з них 241 919,0 млн. грн., або 78,8% – до Державного бюджету. Поряд з цим, сума мобілізованих непрямих податків у 2015 році становила 357,6 млрд. грн. При цьому,

питома вага непрямих податків у структурі податкових надходжень до Державного бюджету України займала вагому частку, майже 75%. Проте загальна частка непрямих податків у загальній структурі податкових надходжень за звітний рік зменшилася. Це насамперед пов'язано із запровадженням автоматичного відшкодування податку на додану вартість, запровадження якого зумовило значні втрати Державного бюджету України [1].

Слід зазначити, що елементами, які дозволяють з'ясувати особливості податкового контролю загалом, так і за справлянням непрямих податків, є завдання та функції.

До основних функцій податкового контролю можна віднести наступні:

- облікову – забезпечує облік платників податків, предметів оподаткування, належних платежів бюджетам і цільовим державним фондам;
- профілактичну – забезпечує припинення та профілактику правопорушень у податковій сфері;
- інформаційну – слугує джерелом інформації для прийняття управлінських рішень;
- мобілізуючу – за підсумками податкового контролю дозволяє збільшити надходження до бюджетів та цільових державних фондів.

У свою чергу, податковий контроль за справлянням непрямих податків виконує ще одну специфічну функцію – превентивну, яка забезпечує попередження або зменшення негативних наслідків від порушення механізму справляння непрямих податків.

Специфіку податкового контролю за справлянням непрямих податків обумовлюють також форми його здійснення. У контексті досліджуваного питання слід погодитись із О.М. Музичуком, який звертає увагу на те, що в законодавстві та науково-правових колах відсутній загально узгоджений підхід щодо форм контролю, підтвердженням чого є визначення різного переліку форм контролю, ототожнення їх у більшій мірі з методами контролю, в меншій із напрямками, засобами, заходами та видами такої діяльності. Окремо вчений наголошує на тому, що не допомагають розв'язати вищенаведені методологічні проблеми тлумачні словники, національне та зарубіжне законодавство [2, с. 388-389].

Разом з тим з аналізу національного податкового законодавства можна зробити висновок, що формами податкового контролю за справлянням непрямих податків є:

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів;
- здійснення перевірок і звірок [3, с. 133].

Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю та повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Зустрічні звірки як форма контролю притаманна саме податковому контролю за справлянням непрямих податків, адже, приміром, направлення контролюючим органом запиту про проведення зустрічної звірки до або під час проведення перевірки повноти нарахування та сплати екологічного податку – не допоможе досягти мети контрольно-перевірочних заходів, оскільки відповідно до Податкового кодексу України платниками екологічного податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, а об'єктом та базою оподаткування є обсяги та види викинутих або скинутих ними забруднюючих речовин тощо [3, с. 134].

Таким чином, застосування непрямих податків у податковій системі – один із шляхів формування раціональної галузевої структури вітчизняної економіки, однак при цьому важливим інструментом залишається надання пільг і преференцій. У такому випадку нагальним є здійснення оцінки ефективності їх застосування і врахування отриманих результатів у процесі вдосконалення національного механізму непрямого оподаткування.

Література:

1. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України за 2015 рік від 19 січня 2016 року / Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>

2. Музичук О. М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні: монографія / О. М. Музичук. - Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 654 с.
3. Васильчук С.С. Характерні особливості податкового контролю за справлянням непрямих податків / С.С. Васильчук // Європейські перспективи. – 2015. – № 4. – С. 132-134.

Ганна Діміч

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Дмитрів В.І.

ЕВОЛЮЦІЯ ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ

Проблематику земельного оподаткування і землекористування досліджували провідні як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, серед яких варто відмітити праці І.Лукінова, І. Буздолова, П.Саблука, М.Дем'яненко, М.Федорова, В.Заяця, Л.Тулуша. Не зважаючи на комплексність та повноту досліджень попередників, вважаємо, що не всі проблеми податкового регулювання земельних відносин є остаточно вирішеними, а тому постає необхідність подальших наукових пошуків шляхів оптимального розв'язання даного наукового завдання.

Дослідження історичного досвіду та поєднання вказаних складових впливають на тенденції розвитку природоресурсних норм у різних галузях права, зокрема податковому. Це допомагає спрогнозувати можливі шляхи їх розвитку, виявити та виробити способи їх удосконалення. Таким чином, питання про історичні аспекти формування поняття плати за землю в Україні є актуальним як у теоретичному, так і в практичному плані.

Земельний податок є одним із перших у вітчизняній історії податкових платежів. Він сплачувався ще за часів Київської Русі і мав цільовий, адресний характер. Уперше своє нормативне оформлення земельний податок здобув на українських територіях, які входили до складу Російської та Австро-Угорської імперій у XVIII–XIX століттях, що було пов'язано з утвердженням капіталістичних основ економіки, становленням правової системи, законодавчим закріпленням приватної власності на землю тощо.

Водночас значна кількість видів податків, зокрема земельного, що стягувалася у грошовій формі, вимагала створення не тільки системи їх збору, але й відповідного реєстру обліку платників податків, видатків тощо.

Після руйнування Запорозької Січі та приходу нової влади – Російської імперії, з'являються нові течії у земельно-правовій, податковій історії українських територій. Після загального впорядкування проблемних питань правотворчості у другій половині XIX століття та у зв'язку зі стрімким піднесенням промислового розвитку у Росії було проведено фінансову реформу та замінено подушний податок на податок з нерухомого майна [1].

Наступним важливим етапом історії формування категорії „плата за землю” є зміна державного ладу на українських територіях, що пов'язано зі становленням радянської влади, наслідком якої була націоналізація земель. Відповідно до Декрету „Про справляння прямих податків” від 24 жовтня 1917 року скасовувалися податки, які не влаштовували владу з політичних або економічних міркувань. У зв'язку з націоналізацією земель поземельний податок, а також земські та мирські збори було скасовано ухваленням Декрету „Про землі”, яким ліквідовано приватну власність на землю та введено заборону її оренди.

Стосовно земельного податку потрібно зазначити, що сільське населення у перші роки нової економічної політики (непу) сплачувало податки у натуральній формі з різних видів сільськогосподарської продукції, які потім було замінено єдиним натуральним податком.

Отже, до початку 90-х років XX століття основу земельного права становив інститут права виключної власності держави на землю. А терміна „плата за землю” в сучасному розумінні не існувало взагалі. Землі належали одному суб'єкту земельних правовідносин – державі. Інші суб'єкти земельних відносин – громадяни та юридичні особи – володіли